

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 24. De periculo, & commodo rei venditæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

uturam, vendit res suas pretio corrente, aut qui locat domum suam in vrbe in qua est curia regia, sciens breui inde discessuram: vitur enim iure suo praeferendi proprium commodum alieno, nec impeditur ex parte rei, cui extrinseci sunt tales defectus, nec ex parte contractus, quia, ut supponimus, fraudis, dolus, aut metus non dedit ei causam, nec ex parte pretij, quia, ut item supponimus, est iustum secundum legem, aut communem estimationem.

Inferat tertio, quod vendens pretio currenti librum quem scit prohibitum iri, peccet, nisi praemoneat emptorem de defectu, propter quem prohiberi debet; talis defectus est intrinsecus. Inferat quarto, quod habet Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 89. Si quis vendat rem ob haerem, vel aliud crimen constitutam, peccare contra iustitiam, si probabiliter credat condemnationem criminis futuram. Nam is quoque defectus est intrinsecus, ob eumque exponit emptorem periculo perdendi suum pretium. Quamquam si ad hoc occultum esset crimen, ut omnino crederetur non esse in iudicio condemnandum, quia cessaret omne eiusmodi periculum, excusationi locus esset, quia cessante causa cesset effectus. Cap. Cum cessante, De appellationibus. Inferuntur quoque alia, de quibus erit similiter iudicandum.

De obligationibus emptoris.

PRATER obligationes quae ex dictis colligi possunt, ob reciprocam naturam venditionis, & emptionis; dantur quaedam propriae emptoris. Prima, qua tenetur iustum pretium solvere integrum tempore constituto. Secunda, qua tenetur restituere, si rem minoris emerit quam sit iustum illius pretium. Tertia, qua tenetur praemovere venditorem de pretio iusto rei vendite. Quod aduerte fieri posse dupliciter, vno modo generaliter, videlicet praemouendo rem pluris valere, quam petat, non expresso speciatim illius iusto pretio. Altero modo specialiter, nempe expresse praemouendo quodnam sit iustum pretium.

Atque prior modo praemouisse sufficit iudicio Caeterani in verbo Emptio, sub initium. Et ratio est, quia audiens rem suam valere pluris, quam pro ea petat, nolens tunc posse, de iusto pretio inquirere, censetur illud quod plus est, liberaliter donare, si omnis fraus, dolus, & metus absit. Sed minime videtur eidem auctori assentiendum in eo, quod ibidem excusat a peccato dicentem ignorantis; ego a te tanti eman gemmam, si tu mihi libere remittas, vel dones si quid pluris valuerit. Nam neutro modo venditor praemouet de iusto pretio rei; cui id ne quidem in genere sit dicere, tua res pluris valet. Quocirca ex parte venditoris, qui per inuincibilem ignorantiam errat in eo quod agit, emptio efficitur inuoluntaria; iuxta trium illud; Nihil voluit, nisi cognitum.

Postremo, emptor si fuerit in culpabili mora pretium soluendi tempore statuto, tenetur perinde ac venditor, tam de leui culpa, quam de lata, & dolo; iuxta legem Custodia, & legem Si vendita, ff. De periculo, & commodo rei vendite. Et ratio est, quia talis contractus in iura bonum vtriusque; vnde fit, ut vterque teneatur diligentiam adhibere, quam adhiberet in re sua, immo exactiorem hoc sensu, quod etsi aliquando soleant homines esse negligentes in suis rebus, non ideo tamen possunt esse circa rem venditam.

Aduerte obiter, venditorem si rem ex aliena pecunia suo nomine emat, illam acquirere sibi, non ei cuius erant pecunia, ex lege Si ex ea, Cod. de rei vindicatione. Id quod patitur aliquot exceptiones. Nam emptum ex pecunia Ecclesiae, est Ecclesiae, & emptum ex pecunia pupilli, aut minoris a tutore, vel curatore, sit pupilli, aut minoris; ac emptum ab vno coniugum ex pecunia alteri eorum donata, sit eius cuius est eadem pecunia. De quibus videri possunt in verbo Emptio Angelus, §. 12. & Syluester quaest. 22.

CAPVT XXIV.

De periculo, & commodo rei vendita.

SUMMARIUM.

350 Statim ac perfecta est venditio, periculum & commodum rei venditae perit in emptorem, nisi venditio sit conditio-

351 Cuius si periculum rei, cum venditio facta est sub distinctione, aut indeterminate.

352 De qua culpa venditor teneatur, & ad qualem, cum fuerit in mora tradendi rem venditam.

353 De re vendita, quae publicatur, & de venditae, quae constituitur pondere & mensura.

354 De rebus quae gisari solent.

355 De fructibus rei venditae.

DE hac re extat titulus 6. in lib. 18. Digestorum, & 48. in lib. 4. Codicis, de eaque nonnulla habent in verbo emptio Angelus, §. 11. & Syluester quaest. 2. & 3. Trademus autem aliquot documenta.

PRIMUM est. Regulariter statim atque emptio perfecta est modo proposito in praeced. num. 248. periculum, & commodum rei venditae, etiam si nondum sit tradita, ad emptorem pertinere. Venditorem enim liberum esse ab obligatione; quidquid acciderit absque dolo, vel culpa ipsius, post perfectam emptionem, ex lege Id quod, ff. tit. citato, & lege prima, ac ex lege Cum inter, Codic. titulo item citato; atque ex §. Cuius autem, Institutis de empt. & vendit. Et ratio est quod de iure gentium, deque mente contrahentium sit, ut celebrato venditionis contractu, res vendita sit emptoris, cum suis eventibus. Dixi regulam, quia multi dantur casus in quibus id patitur exceptionem, prout sequentia documenta indicabunt.

SECUNDUM est. Regulariter non fuit pure contracta, sed sub conditione, si res pereat pendente in futurum conditione, periculum illius esse venditoris, non emptoris; ex lege Necessario, ff. eod. tit. ubi ratio tangitur; quod emptio, sicut & stipulatio, facta sub conditione, extinguatur si res pereat pendente conditione. Vbi additur etiam, quo si res non pereat quidem pendente conditione, deterior tamen fiat, damnum erit emptoris, & per consequens erit & commodum, si melioretur.

TERTIUM est. Si venditio fiat in scriptis, periculum ad venditorem ante scripturam perfectam spectare; cui neuter agere possit aduersus alterum, donec ea perficiatur; ex lege Contractus, ff. De fide instrumentorum. Quod quidem, ut Angelus & Syluester a monent intelligendum est, cum inter ipsos conuenit, ut contractus non ante valeat quam si scriptura sit perfecta; ex lege Cum quis, Cod. De probationibus. Secus est enim, contractus ab initio simpliciter fiat, & postea ad probationem scriptura conficiatur; ex lege Contrahitur, ff. De pignoribus. Porro scriptura intelligitur esse perfecta, si contrahentibus recitata, lectaue fuerit, ac vtriusque probata; ex citata lege Contractus.

QUARTUM est. Si venditio sit sub alternatione seu distinctione, v.g. vendo tibi hunc, vel illum equum meum; si vnus eorum dem equorum agerit, tenebitur venditor alterum dare; quia primus perit ipsi, si vterque perierit, emptor tenebitur posterioris pretium soluere; aut si vterque simul perierit, pretium soluere illius ex duobus quem voluerit; sicut venditor potuit ex duobus superstitibus dare eum quem voluit; ex lege Si in emptione, §. penult. ff. De contrahenda emptione.

QUINTUM docum. est. Si aliquid venditum est indeterminate, ut tot mensura triticis, aut olei, aut tot oues, non designando in individuo quas oues; tunc si illa pereant ex quibus venditor soluere decreuerat; aut sic deteriorentur, non habeant qualitates eas cum quibus emi intelligebantur, venditori ipsi, non autem emptori perire, vel deteriorari. Ratio est, quoniam emptor per talem contractum nullam rem in singulari comparauit sibi; sed solum obtinuit ut traderetur sibi res talis speciei, & qualitatis; neque venditor vllam praese in particulari tenebatur ei dare; sed aliquam indefinite. Vnde fit, ut quaecumque res illius speciei pereat apud venditorem, pereat ipsi, non autem emptori. Idque est, quod Iurisperiti aiunt, genus perire non posse; argum. ito textus in lege Incendium, Cod. Si certum petatur. Aduerte tamen, si illud quod ita debetur in genere quoad valorem varietur, commodum & incommodum inde resultans pertinere ad emptorem, ut colligitur ex Cap. Nauiganti De vsuris.

Aduerte etiam ex Syluester in tit. quaest. 3. documentum istud non procedere, quando genus non est determinatum, seu quando venditur certum, de incertis; ut vendo tibi decem sextaria ex hoc dolo, & vnum asinum ex his quos possideo. Si enim totum quod est in dolo effundatur, aut omnes

INAL
LIXIS
P
V

350.

151.

asini mei pereant, sine dolo aut culpa mea, teneberis ad pretium 10. sextariorum & vnus asini, necdum solutum potero repetere. Ratio est quia tunc venditio est rei certa, & vt Iuris periti vocant, in specie, vel vt Philosophi, in individuo; cuius perfecta ea vis est, vt vnus contrahentium tanquam emptor pro pretio acquirat ius, quo venditor teneatur in illum transferre dominium eius de quo perfecta est. Sed tamen, quia saltem virtualiter (idem enim valet, vndo tibi vnum ex asinis, quos possideo, ac vndo tibi hunc vel illum, aut 3. vel 4. &c. alinum, quent possideo) si incerta illa pereant tantummodo in parte: ita ut super sint quæ emptori tradantur, debebunt ei tradi, iuxta præcedens documentum: vt si venditor domi habeat duos asinos, vnusque moriatur, tradat alterum. Similiter si vini dolium effusum sit bona ex parte, tradet ex residuo decem sextaria, & sic de similibus.

352.

SEXTVM documentum est. Ex natura huius contractus venditorem teneri tantum de culpa lata, & leui: non autem de leuissima, aut casu fortuito, ex lege Quod scipe, §. Si res, ff. De contrahenda emptione; & ex lege Si vendita, ff. De periculo, & commodo rei vendita: potest tamen ex pacto speciali omne periculum, etiam casus fortuiti, de quo specialiter conuentum fuerit, ad ipsum pertinere; ex lege Si in venditione, ff. De periculo & commodo rei vendita.

SEPTIMVM documentum est. Si venditor fuerit in mora tradendi rem vendita, etiam si ea casu fortuito pereat, aut deterioretur, illi perire, aut deteriorari, ex lege Cum res, ff. De legatis 1. §. finali. Quanquam ex Sylu. in præced. quest. 2. dicto 9. si eodem modo erat peritura apud emptorem, tunc in foro conscientiarum eidem periret; ita ut illud tantum procedat, quoad forum externum: sin autem emptor fuerit in mora, atque causa ne res vendita ei traderetur, periculum pertinere ad ipsum, ex lege Lectos, & lege Illud sciendum est, ff. De periculo, & commodo rei vendita. Sin demum tam emptor, quam venditor in mora fuerint, posteriore moram nocere ei, id est, periculum esse illius qui posterior fuerit in mora, ex tit. lege Illud sciendum est. Nempe si post moram venditoris, emptor sit in mora recipiendi rem emptam: vt pote recusans, aut negligens accipere oblatum sibi à venditore; tunc illi, non huic eam perire. Excipe ex Angelo & Sylu. citatis, nisi posterioris mora prior morosus causa fuerit. Quia sic illa non nocebit posteriori moroso.

353.

OCTAVVM documentum est. Si res vendita publice tur propter delictum venditoris, eam non perire emptori absolute; quia restituendum est illi pretium, si iam soluit, ex lege Si fundus, ff. Locati.

NONVM est. Si id quod absolute, non autem conditionaliter venditum est, consistat in pondere, aut mensura, distinguendum esse. Nam siue gustari soleant, vt vinum, cinamomum, & quedam alia: siue non soleant, vt triticum, massa auri, aliaque multa, duobus modis vendi possunt: altero, ad pondus vel mensuram, vt si dicatur, vndo tibi hoc dolium vini tanto pretio pro vnaquaque amphora, aut vndo tibi accruum tritici tanto pretio pro vnoquoque modio, aut hoc cinamomum tanto pretio pro qualibet libra. Altero modo, non ad pondus vel mensuram, sed vendendo certo pretio totum aliquid designatum in particulari, vt totum vinum quod est in aliquo dolio pro certo aliquo pretio. Si ergo quæ consistunt in pondere, aut mensura, sint posteriori modo vendita, eo ipso quod celebratus est contractus, periculum pertinet ad emptorem, nisi venditor illud in se suscepisset, quia tunc censetur res vendita in individuo omnino determinato. Quinimo si nullus esset constitutus terminus in quo traditio fieri deberet, & venditor in se suscepisset periculum rei caratione vendita, hoc ipso, quod emptor gustaret talem rem, si ipsa sit de numero earum quæ gustari solent; periculum illius pertinet ad eundem emptorem: de quo in seq. docum. II. Quanquam custodia semper ad venditorem pertinebit, nisi aliud conuentum sit, ideoque si ipsius lata, aut leui culpa res pereat, illi peribit. Habentur hæc ex lege Quod scipe, §. In his, ff. De contrahenda venditione & ex lege 2. Cod. De periculo, & commodo rei vendita, iuncta lege 1. in principio, ff. eod. tit.

Si autem ea quæ consistunt in pondere & mensura, vendantur priori modo, constituto scilicet in pondus aut mensuram eorum pretio (quod idem iudicium est de iis quæ

in numero consistunt, si vendantur constituto in numerum eorum pretio: vt si grex arietum, aut armentum bouum vendantur certo aliquo pretio pro quolibet arietem, aut bouem) tunc post mensurationem, ponderationem, aut numerationem periculum pertinet ad emptorem: ante vero ad venditorem, nisi interuenierit rei vendita traditio (qua illius dominium transferri docetur in sequen. ca. 26.) quemadmodum ex communi Doctorum sententia Covarr. notat in lib. practicum resolut. cap. 3. num. 6. qui toto eod. cap. recte persequitur quæ pertinet ad istiusmodi venditionem, quæ fit in mensura, quem, si lubet, consulte.

Aduerte vero, quod si de communi consensu à venditore & emptore aliquis terminus constitutus fuerit, in quo res vendita mensuranda esset, vel ponderanda, vel numeranda, vel etiam degustanda, si de numero sit earum quæ gustantur, atque per emptorem si fuerit quominus res ipsa id præstitum sit, periculum deinceps ad ipsum pertinere: nec venditorem teneri nisi de dolo, aut lata culpa, ex lege Si quis, & lege Si per emptorem, ff. De periculo, & commodo rei vendita.

DECIMVM documentum est. Si venditor aliquid de bonitate vini affirmauit, per quod emptor sibi persuaserit illud in eadem duraturum, & ante traditionem vitietur periculum esse eiusdem venditoris, etiam si facta sit venditio certa rei, seu in individuo. Quod pariter dicendum est, si venditor sciebat vinum non duraturum, nec admonuit emptorem, ad quem periculum illius iam pertinebat: tunc enim iuxta antedicta cap. 23. venditor tenebitur emptori quantum eius interest admonitum fuisse.

VNDECIMVM documentum est. In rebus quæ degustari solent, distinguendum esse: vel enim quoad periculum specialiter conuenit inter contrahentes, vt ipsum pertinet ad venditorem, vel contra ad emptorem: & tunc eatenus siue hic, siue illic ipsum sustinebit, quatenus conuentum fuerit: vel certe non conuenit; & tunc vsque ad degustationem periculum erit venditoris; post vero emptoris, quia per degustationem censetur perfecta vini emptio & venditio. Vnde si vina non sint degustata, quantumcumque signata iam sint dolia ab emptore, adhuc periculum erit venditoris, nisi aliud inter eos conuenierit, ex leg. 1. & lege Si quis vina, ff. De periculo, & commodo rei vendita.

DVODECIMVM documentum est, de quo Covarr. lib. 1. var. resolutio. cap. 15. esse potest de fructibus rei vendita: eos qui nascuntur post perfectam venditionem, esse emptoris, adeo ut si venditor moram fecerit in tradenda re vendita, non tantum perceptos, sed etiam eos qui percipi poterant, præstare teneatur, iuxta legem Si res, & legem Si sterilis, §. Cum per venditorem, ff. De actionib. empti & venditi. Et probatur, quia res debet illi fructificare, cum illi pereat, aut deterioretur, iuxta 1. docum. Neque esset æquitati consentaneum illos accipi à venditore, si quidem inæqualis esset contrahentium cognitio: quia venditor esset extra omne periculum, & emptor exponeretur periculo, vnde si ille cui hoc paciscatur vt fructus sibi tradantur, quando pretium non fuerit solutum, debet simul suscipere in se rei periculum, si contigerit eam perire, aut deteriorari. Nam ei non debentur ob non solutum pretium quonia ea mora, perinde ac alia iniusta detentio, inducit tantum obligationem vitæ capitalis, soluendi interesse, quod si nullum interueniat, non possunt alia de causa accipi, quam dilata solutionis, in quo committitur vsura. Videri possunt Sylu. vsura 2. quest. 11. & Petrus à Nauar. De restitutione lib. 3. cap. 2. n. 152. & aliquot sequentibus.

PORRO fructus pendentes tempore venditionis, emptori debentur, nisi aliter conuentum fuerit, ex lege Iulianus, §. Si fructibus, ff. De actionibus empti. Ratio est, quia fructus tunc rei coherentes censentur pars illius, ex lege Fructus pendentes, ff. De rei vindicatione: vnde censentur emi cui re: ideoque emptori debent, perinde ac ipsam rem, fructus autem separati tempore venditionis, sunt venditoris, ex lege 2. C. De emptionibus empti & venditi: vt ligna caesa, & ceteri fructus à solo separati & nondum à venditore ipso collecti. Ite accessiones, & partus rei vendita, & pensiones ex locatione animalium, vel domorum, vel ex operibus mancipiorum post factam venditionem, sunt emptoris: cui etiam cessant sumptiones. De his enim, & similibus idem dicendum est ac de fructibus agri iam maturis, prout habetur Digellus de actionibus

nibus

nibus empti & venditi, lege Iulianus, §. i. his verbis: Si fructibus iam matris ager distractus sit, etiam fructus emptori cedere, nisi ad conuenit, exploratum est. Adhuc, si equus venditur, intelliguntur vendita ornamenta quibus ornatur tempore venditionis, iuxta legem Adles 2. ff. De adilitiis edictis, §. vendendi

CAPVT XXV.

De actionibus que nascuntur ex emptione & venditione.

SUMMARIUM

- 356 Actio quedam est ex empto, & quedam ex vendito: ac quid utraque sit.
- 357 Quatenus venditor emptori teneatur de euictione.
- 358 Actio redhibitoria, & actio quanto minoris locum habent tantum quoad forum externum.
- 359 Vary casus in quibus quis cogitur ad vendendam rem propriam.

DE sunt istiusmodi actiones; vna que dicitur actio ex empto, & altera que dicitur actio ex vendito: hæc competit venditori ad consequenda ea que emptor debet prestare in eam que veniunt damna, & incommoda que venditor passus fuerit ex emptoris mora, & culpa non soluti pretij. Illa vero competit emptori aduersus venditorem, vt tradat rem venditam corpoream cum fructibus, vel accessionibus eiusdem: vel vt quasi tradat rem incorpoream emptam, hoc est, censum, vsum fructuum, ius, vel actionem, aliudve cæterorum que in iure dicuntur quasi tradi, & quasi possideri.

Completur autem tali: actio alias quatuor. Primam, de euictione, si n. venditor non fuit dominus rei venditæ, & res euincatur, id est, a domino per legitimam probationem in iudicio vindicetur, emptor habet actionem contra venditorem, vt pretium sibi restituat. Secunda, que redhibitoria ideo dicitur, quia insinuat ad rehabendum pretium datæ. Et est, qua emptor intra sex menses a die celebrati contractus agit ad rescindendum contractum: si vendita sit res habens vitium occultum, quo cognito emptor non esset. Tertiam, que ex eo dicitur quanto minoris, quod insinuat ad obtinendum a venditore, quanto minoris emptor emisisset, si cognouisset vitium rei quam ille vendidit. Et est que emptori conceditur per spatium vnus anni a die celebrati contractus ad repetendum a venditore in foro externo quanto minoris rem venditam vitiosam erat empturus, si vitium sciuisset. Quartam demum, quam præscriptis verbis actionem vocant. Et est qua si venditor pacta adiecta venditioni non seruauerit, emptor contra eum agit vt is illa impleat.

CIRCA actionem autem de euictione aduerte cum Sylu. in verbo *Empitio*, q. 25. ex glossa, & Panor. ad Cap. finale, De *emptioe & venditione*; venditor rem ita teneri emptori de euictione, vt si monitus non defendat ipsum, teneatur ad omnes expensas quas idem emptor fecerit in iudicio: siue causam obtinuerit, siue non; exceptis tamen tribus casibus quos vide in præced. 14. dubit. 1. proposit. 2. Aduerte etiam ex eodem Sylu. in sequen. q. 26. etiam si venditor fecerit pactum, quod de euictione non teneatur; ipsum nihilominus iuxta legem *Ex empto*, ff. De *actionibus empti, & venditi*, ad pretium teneri re euicta: si quidem generaliter sit facta pactio: puta dicendo, a quocumque euincatur res: non item si sit specialiter facta, seu cum conditione, si res euincatur a certa persona, vel in certa causa: quia tunc venditor ipsa re euicta, non tenebitur ad restituendum pretium; ex lege *Qui libertatis*, in principio, ff. De *euictionibus*, iuncta glossa ibid.

Circa actionem redhibitoriam vero, & actionem quanto minoris, aduerte, leges quibus conceduntur, relatas a Lud. Molina in sepe citato tract. 2. disput. 353. concl. 2. non habere locum in conscientia, ea ex parte qua tantummodo spatium sex mensium, aut vnus anni concedunt emptori decepto; ad seruandum se indemnum: quia ex ipsa rei natura venditor obligatur tali indemnitati consulere, aut per rescissionem contractus, aut per augmentum pretij, quantum requiritur, vt hoc censetur iustum: contra quam obligationem statueret tam exiguum tempus præscribendi, durum est, & quod approbare ratio refugit.

HVC **R**EVOCARI POTEST dubium, an aliquando possit quis cogi rem suam vendere? quod tractatur a Sylu. in verbo *Empitio*, quest. 5. a Couarr. lib. 3. var. resolut. cap. 14. & a Molina in eodem tractat. 2. disput. 341. Respondendum vero est, de iure communi neminem cogendum esse rem suam vendere, ex lege Inuitu, Cod. De *contrahenda empt. & vendit.*

Excipiuntur tamen aliquot casus. Primus est, quando quis habet seruum communem cum alio: tunc enim potest eum manumittere inuitis sociis, si det partem pretij ipsis debitam, lege 1. Cod. De *comuni seruo manumisso*. Secundus est quando quis habet prædium commune cum fratre, si frater vendiderit partem suam, alter potest contra emptorem agere eo modo quo traditur in lege 1. & in lege Ad officium, Cod. De *comuni diuidendo*; quod explicandum relinquimus Iuriconsultis, quorum est proprium. Tertius est, quando quis habet plus iuris in re: tunc enim si is qui minus iuris habet, vendat; cogetur vendere eidem, ex lege Sancianus, §. Ne autem, Cod. De *donationibus*. Quartus est, cum quis, rem ad victum pertinentem, venum publice exposuerit, cogitur eam vendere. Similiter qui publice officium aduocationis suscepit, officio Iudicis cogi potest prestare patrocinium litigantibus; dummodo ei congrua stipendia ministrantur; etiam si non habeat publica. Item caupo, & stabularius, qui officium tale publice suscipit, potest officio Iudicis cogi ad hospites excipiendos, pro iusto pretio. Ita habet loco cit. n. r. Couar. Quintus est, quod ratione publicæ necessitatis, & indigentia possit quis cogi ad rem suam vendendam, etiam si non exposuerit venalem; de qua re Couar. in seq. n. tertio. Sextus est, quod cum est annonæ caritas, ciues cogi possunt frumentum ex agris ciuitatis collectum, ciuibus & oppidanis vendere, non tamen exteris: ita ut detur facultas ciuibus frumentum exteris venditum retrahere eod. pretio oblato. De qua re idem author pluribus in seq. n. 6. Quin etiam ratione talis necessitatis, edicto Prætorum solet frumentum cuiusque inscribi, vt habeat quod sibi, & suæ familiæ necessarium est, quodque superest, teneatur vendere, vt alij habeant quod seminent, vel quod manducant; de quo etiam idem author ibid. Septimus est, quod ratione pietatis publicæ statuatur, vt merces, & res ad victum necessariae, eodem pretio vendantur peregrinis & hospitibus cæteris, quo publice incolis venduntur, iuxta cap. 1. De *empt. & vendi.* Octauus est, quod ratione religionis, dominus omnino compellatur vendere agrum aut domum propriam, si is sit opus ad constructionem vel amplificationem alicuius Ecclesiæ, aut Monasterij. De hoc Couar. late in eodem cap. 14. n. 7. & 8. vbi & adijt inter cæterea notatu digna, & post eum Molina in citato disput. quod iure prohibitum sit priuatum ædificium sic attolli, vt ex eo videri possint Religiosi, aut Religiosæ intra proprias domos religiose habitantes. Notus, quem idem Couar. attingit in eodem n. 8. quod ad vendendum agrum vel domum possit etiam quis compelli ratione publicæ utilitatis; puta via sternenda, rescificiende; muniende fori extruendi, vel ampliandi. Qua etiam ratione incolæ & ciues triticum quod Respub. emit, ne illi egestate premerentur, cogi possunt emere eodem pretio, licet caro, quo ipsa emit. Nam in illorum bonum emit, ipsaque potest se indemnem seruare. Similiter iidem cogi possunt ad emendam arma que Respub. emit, & illis distribuit ad ipsius defensionem imminente bello periculoso.

CAPVT XXVI.

De perfectione emptionis, ac eiusdem rescissione.

SUMMARIUM

- 360 Duo modi quibus venditio perficitur.
- 361 Tria requisita vt venditio sit perfecta, sufficienter ad transferendum dominium.
- 362 Quando censenda sit venditio perfecta sine translatione dominij.
- 363 Quid arrhe conferant ad perficiendam venditionem.
- 364 Quid sit agendum cum res vendita est duobus.
- 365 Quid specialiter cum venditio fuerit iudicialis.
- 366 Quid cum vtraque venditio fuerit eiusdem modi.

INAL
LIXIS
Panu
V